

7/7966

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-2964
Konu : Soru Önergesi

30 TEMMUZ 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) 01.06.2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7966-13330/28893 sayılı yazı.
b) 03.06.2009 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-147-12/2374 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/7966 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1 - Görüş 7/7966(3 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Ramazan Kerim ÖZKAN

Burdur Milletvekili

Esas No

:7/7966

Dünya geneline bakıldığında ülkemiz Kuruyemiş konusunda çok çeşitliliğe sahip olmakla birlikte ayrıca en kaliteli ürünlerin üretildiği bir ülke konumundadır. Her kuruyemiş ürünü ülkemizin güzide yerlerinde yetişmektedir. Ayrıca kuruyemiş konusunda gerek üretim ve tüketim olarak gerekse kullanılan ileri teknoloji olarak AB ülkelerinden çok ileri bir konumda bulunmaktayız. Ülkemizde yılda 800 bin ton kuruyemiş tüketilmekte ve 3 milyar dolarlık bir pazar oluşturmaktadır. Kişi başına kuruyemiş tüketiminde yıllık 3 Kg ile dünyada ilk sırada yer almaktayız. Ülkemizin kuruyemiş konusunda bu denli büyük bir potansiyele sahip olmasına karşın tüketilen kuruyemişin büyük çoğunluğu ithalat yoluyla temin edilmektedir. Bu bilgiler eşliğinde ;

SORU 1) Türkiye'nin yıllık ceviz üretimi ne kadardır? Yıllık Ceviz ithalatımız ne kadardır? Kendi yerli cevizimizden yararlanmak yerine Ceviz ithalatına yönelmek suretiyle gereksiz döviz kaybına uğramanın mantıklı olduğunu düşünüyor musunuz? Bu amaçla Cevizciliğimizin geliştirilmesi, ıslah edilmesi ve özendirilmesi yönünde çalışmalar yapılmasını uygun bulur musunuz?

CEVAP 1) TÜİK verilerine göre ülkemizde 2008 yılında 786.000 da. alanda 170.817 ton ceviz üretilmiş olup, aynı dönemde ithalatımız ise 24.705 ton olarak gerçekleşmiştir. Kabuklu ceviz ithalatında ilk sırada ABD, Ukrayna ve Şili yer almaktadır. Kabuksuz ceviz ithalatında ilk üç sırayı Kırgızistan, Ukrayna ve Özbekistan almaktadır.

Bakanlığımızca, ceviz üretiminin artırılması için seleksiyon ve sertifikalı fidanla kapama bahçe tesisleri desteklenmektedir. Bu çerçevede 2005-2008 yılları arasında sertifikalı fidan kullanarak 257.058 da. kapama ceviz bahçesi tesis edilmiş olup, bu bahçelerin ürün vermeye başlamasıyla üretim miktarının artması ve ithalatta düşüşün gerçekleşmesi beklenmektedir.

Bakanlığımızca piyasalarda görünen bu olumsuzluğun giderilmesi için ithalatta uygulanan gümrük vergi oranı en üst seviyede tutulmuştur.

Ayrıca, ceviz konusunda Yalova Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü ile Gaziantep Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü tarafından;

- Gaziantep Yöresinde Ceviz Seleksiyonu,
- Yerli ve Yabancı Ceviz Çeşitlerinin Farklı Ekolojilere Uyumları, Üretim ve Pazarlama Sorunlarının Belirlenmesi Üzerine Araştırmalar,
- Bazı Yerli Standart Ceviz Çeşitlerinde Dişi Çiçek Aborsiyonunun (Pistillate Flower Abortion) Belirlenmesi,
- Türkiye Ceviz Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Entegre Proje çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız Araştırma Enstitüleri ile 7 üniversite ile ortaklaşa olarak yürüttüğü ve TÜBİTAK tarafından desteklenen "Türkiye Ceviz Yetiştiriciliğini Geliştirme Entegre Projesi kapsamında Türkiye'nin farklı bölgeleri için en uygun çeşitlerin belirlenmesi, yeni verimli ve geç yapraklanan ceviz çeşitlerinin elde edilmesi, gen kaynaklarımızın korunması, moleküler biyo teknoloji imkânlarının ceviz ıslahında kullanılması, ceviz yetiştiriciliğinde ülkemiz şartları için yeni makinelerin geliştirilmesi ve ülkemiz için ceviz tarımının ekonomik öneminin sorgulanması konularında 35 uzman araştırmalar yapmaktadır. Bu projeden elde ettiğimiz bulgularla Türkiye ceviz yetiştiriciliğinde önemli sorunlar çözülecektir.

SORU 2) Aynı şekilde anavatani Türkiye olan yerli badem 2.5 TL'ye bile alıcı bulamazken ithal badem kuruyemişçilerde 12 TL ile 20 TL arasında değişen fiyatlarda alıcı bulunmaktadır. Türkiye'nin yıllık badem üretimi ne kadardır? Yıllık badem ithalatımız ne kadardır. İthalat hangi ülkelerden gerçekleştirilmektedir. Ülkemiz bademciliğinin geliştirilmesi ve döviz kaybının önüne geçmek amacıyla badem ithalatını durdurmaya veya en azından kısıtlamayı

uygun bulur musunuz?

CEVAP 2) Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ülkemizde 2008 yılında 109.130 da alanda, 52.774 ton badem üretilmiş olup, aynı dönemde kabuklu, kabuksuz badem ithalatımız ise 24.705 ton olarak gerçekleşmiştir. İthalatımızın büyük kısmı ABD'den yapılmaktadır. Bakanlığımızca, badem üretiminin artırılması için seleksiyon ve sertifikalı fidanla kapama bahçe kurulumu desteklenmektedir. Bu çerçevede 2005-2008 yılları arasında sertifikalı fidan kullanarak 31.172 da. kapama badem bahçesi kurulmuştur. Bu bahçelerden ürün alınmaya başlanması, ithalatı azaltıcı etki yapacaktır.

Yan faktör olarak arıcılığın gelişmesi de üretimde önemli rol oynayacaktır. Ülkemizde iç badem tüketici fiyatı 20-30 TL arasında değişmektedir. Üretilen ürünler standart olmadığından kabuklu badem fiyatı 6-8 TL. arasındadır.

SORU 3) Aynı şekilde çörekotu, leblebi, ay çekirdeği ve kabak çekirdeği üretim ve ithalat miktarları nedir? Aynı nedenlerle bu ithalatların durdurulmasını veya kısıtlanmasını düşünüyor musunuz?

CEVAP 3) Ülkemizde çerezlik ay çiçeği üretimi 2008 yılında 91.613 ton, ithalatımız ise 18.972 ton olarak gerçekleşmiştir. Leblebinin yapıldığı nohut üretimi 518.026 ton, ithalatımız ise 8.759 ton olarak gerçekleşmiştir. Çerezlik kabak üretimi 18.785 ton' dur.

Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitümüz bünyesinde çörek otu ile ilgili olarak çeşit geliştirme ve yetiştirme tekniklerinin belirlenmesi çalışmaları 2003 yılından bu yana devam etmekte olup önümüzdeki yıl Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğüne çörek otunda çeşit tescili için başvurulması planlanmaktadır.

Çerezlik Ayçiçeği bitkisinde çalışmalar Ege Tarımsal Araştırma Enstitümüz ve Trakya Tarımsal Araştırma Enstitümüz bünyesinde devam etmekte olup, Trakya Tarımsal Araştırma Enstitümüzce Palancı 1 isimli çeşit için üretim izni alınmış ve özel bir şirkete satışı yapılmıştır. Bu yıl 2,5 ton tohumluk üretiminin yapılması planlanmaktadır. Ayrıca yine Trakya Tarımsal Araştırma Enstitümüz tarafından 2008 yılında tescil edilen Çiğdem 1 isimli çerezlik ayçiçeği çeşidinin önümüzdeki yıllarda tohumluk üretiminin artırılması için çalışmalar devam etmektedir. Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde yapılan çalışmalar sonucu elde edilen ümitvar hatların denemeleri devam etmekte olup, önümüzdeki yıllarda Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğü'ne çeşit tescili için başvurulması planlanmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı çeşitli araştırma enstitülerinde leblebilik nohut çalışmaları devam etmektedir. Leblebi üretiminin yoğun olduğu illerimiz Denizli, Çorum, Kütahya ve Erzincan'dır. Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitümüz tarafından 1995 yılında başlayan leblebilik nohut çeşidi geliştirme çalışmaları sonucunda çabalar meyvesini vermiş, 2008 yılında HİSAR adlı leblebilik nohut çeşidi tescil ettirilmiştir. Çeşidin orijinal kademede tohumluk üretimini Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitümüz yapmaktadır. Aynı enstitü çeşidin tohumluk üretim hakkını Uşak Pancar Ekicileri Kooperatifine devretmiş olup, çiftçilere dağıtımı bu kooperatiften yapılmaktadır.

SORU 4) Kuruyemişçiliğimizin geliştirilmesi amacıyla ilgili Bakanlıklar tarafından fide ıslahı konusunda gerekli çalışmaların yapılmasını uygun bulur musunuz?

CEVAP 4) Bakanlığımızca ıslah edilen çeşitler ve fidanlar ile bahçe tesisi yapılmasına yönelik çalışmalar yapılmakta olup, desteklemeler bu yönde gerçekleşmektedir.

SORU 5) İthal edilen bazı kuruyemiş ürünleri Dahili İşleme Rejimi kapsamında işlenip ihraç edilmektedir. Ancak Dahili İşleme Rejiminden faydalanmak için en az 100 ton mal ihraç etme şartı aranmaktadır. Buda doğal olarak ihracatçıyı zor durumda bırakmaktadır. Bazı kuruyemiş ürünlerinin ithalatından doğan döviz kaybının ihracat yoluyla bir nebze olsun telafi edilmesi amacıyla, bu miktarın 10- 20 ton civarlarına çekilmesini uygun bulur musunuz?

CEVAP 5) Konuyla ilgili olarak Dış Ticaret Müsteşarlığından alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır;

Yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı doğrultusunda, 0802.11 gümrük tarife pozisyonunda

(G.T.P) yer alan kabuklu badem, 0802.12 G.T.P'li kabuksuz badem, 0802.31 G.T.P'li kabuklu ceviz ile 0802.32 G.T.P'li kabuksuz ceviz ithalatında Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) pazara giriş tarife taahhüdümüz seviyesi olan %43,2 oranında gümrük vergisi,

- 1206.00. 91.00.11 ile 1206.00.99.00.11 gümrük tarife istatistik pozisyonlarında (G.T.İ.P) yer alan çerezlik ayçekirdeği ithalatında DTÖ pazara giriş tarife taahhüdümüz seviyesi olan %27 oranında gümrük vergisi,

-1209.91.90.00.11 G.T.İ.P'li kabak çekirdeği ithalatında DTÖ pazara giriş tarife taahhüdümüz seviyesi olan %19,3 oranında gümrük vergisi,

- 2008.19.19.00.31 G.T.İ.P ile 2008.19.19.95.00.31 G.T.İ.P'li leblebi ithalatında DTÖ pazara giriş tarife taahhüdümüz seviyesi olan %58,5 oranında gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, 0910.99.91.00.14 G.T.İ.P'li çörekotu ithalatında ise %30 oranında gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Öte yandan, yerli üretimin korunması ve devamının sağlanması ile yerli üretimin düşük fiyatlı ithalata karşı korunması ve vergi kaybının önüne geçilmesini teminen de,

- 2005/5 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ uyarınca, 26/10/2006 tarihinden bu yana 0802.11 G.T.P'li kabuklu badem ithalatında CIF 3.000 \$/Ton, 0802.12 G.T.P'li kabuksuz badem ithalatında CIF 6.500 \$/Ton, 0802.31 G.T.P'li kabuklu ceviz ithalatında CIF 1.800 \$/Ton, 0802.32 G.T.P'li kabuksuz ceviz ithalatında ise CIF 5.400 \$/Ton,

- 2006/3 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ uyarınca, 22/04/2006 tarihinden bu yana 1209.91.90.00.11 G.T.İ.P'li kabak çekirdeği ithalatında CIF 4.000 \$/Ton gözetim uygulaması bulunmaktadır.

Ayrıca, uluslararası yükümlülüklerimiz çerçevesinde yerli üretimin haksız rekabete karşı korunmasını teminen de "İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat" ile "İthalatta Gözetim ve Korunma Önlemleri ile Kota İdaresi ve Tarife Kontenjanı Hakkında Mevzuat" hükümleri çerçevesinde tanımlanan ticaret politikası önlemlerine başvurulabilme imkanı bulunmaktadır. Bu kapsamda, kullanılabilen ticari koruma araçları ise anti-damping, anti-sübvansiyon, ithalatta korunma önlemi ve gözetim uygulamaları olup,

- Bir ürünün dampingli veya sübvansiyon edilmiş fiyatlarla ithal edildiği, bu durumun anılan maddenin yerli üreticileri üzerinde zarara, zarar tehdidine veya bir üretim dalının kurulmasının fiziki olarak gecikmesine neden olduğunun iddia edilmesi ve soruşturma neticesinde ancak zarar, zarar tehdidi veya bir üretim dalının kurulmasının fiziki olarak gecikmesi ile dampingli veya sübvansiyon edilmiş ithalat arasında nedensel bir ilişki kurulması durumunda "İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat" hükümleri çerçevesinde "anti-damping" önlemi veya "telafi edici" önlem alınabilmesi,

- Bir ürünün ithalatında görülen ani artışın yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya zarar tehdidine neden olduğunun iddia edilmesi ve soruşturma neticesinde ancak ciddi zarar veya zarar tehdidi ile ithalat artışı arasında nedensel bir ilişki kurulması durumunda "İthalatta Korunma Önlemleri Mevzuatı" hükümleri çerçevesinde "ithalatta korunma önlemi" alınabilmesi,

- Bir ürünün düşük birim fiyatlarla ithal edildiğinin tespit edilmesi durumunda ise "İthalatta Gözetim Uygulanması Mevzuatı" hükümleri çerçevesinde gözetim uygulaması başlatılması mümkün bulunmaktadır.

Diğer taraftan, 2007/3 sayılı Tarım Ürünlerine İlişkin Dahilde İşleme Rejimi Genelgesinin 23 üncü maddesi uyarınca, işlem görmüş kuruyemiş ihracatı öngören Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında, ihracat taahhüdünün tamamının serbest dolaşımında bulunan (yerli veya millileştirilmiş) ürün kullanılarak gerçekleştirilmesini müteakip ürün bazında azami 100 ton ithalat için tahsisat yapılması kaydıyla kuruyemiş ithalatına izin verilmekte olup, ithalat ve ihracat için getirilmiş bir asgari miktar sınırlaması bulunmamaktadır.